

**RAPORT Z WYKONANIA WOJEWÓDZKIEGO PROGRAMU
PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM NA LATA 2006 – 2015
W 2009 ROKU.**

**Szczecin
2010**

WSTĘP

Wojewódzki Program Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2006 – 2015 przyjęty został podczas XXXII Sesji Sejmiku Zachodniopomorskiego dnia 18 września 2006 roku. WPPU na lata 2006-2015 to program operacyjny stanowiący integralną część Strategii Województwa Zachodniopomorskiego, co za tym idzie jest najważniejszym aktem prawa lokalnego, wyznaczającym kierunki działań wszystkich osób, instytucji, jednostek, zajmujących się problematyką uzależnień na terenie naszego województwa.

Źródłem finansowania realizowanych w ramach Programu działań są środki własne budżetu Województwa pochodzące z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwo oraz zezwoleń na prowadzenie w kraju obrotu hurtowego napojami alkoholowymi powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu bez piwa i stanowią dochody własne Samorządu Województwa

Celem głównym Programu jest: *Ograniczenie skutków społecznych nadmiernego używania substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców Województwa Zachodniopomorskiego.* Wykonanie Programu polega na realizacji celów operacyjnych i działań mieszczących się w ich obrębie tj.:

- Zmniejszenie spożycia alkoholu oraz zahamowanie tempa wzrostu popytu na narkotyki;
- Wspieranie rozwoju, modernizacja i zwiększenie dostępności do usług terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych;
- Edukacja społeczeństwa w zakresie konsekwencji środków psychoaktywnych, metody zapobiegania oraz ograniczania negatywnych skutków takich zachowań;
- Zmniejszenie udziału osób nietrzeźwych oraz pod wpływem narkotyków w naruszaniu prawa i porządku publicznego;
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i agresji rówieśniczej;
- Współpraca i wspieranie działań administracji publicznej: samorządowej i państwowej; organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli różnych środowisk zawodowych i lokalnych w obszarach profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Mając na uwadze fakt, by wszystkie podejmowane działania w ramach Programy były użyteczne, wykonalne i zasadne, często mieszczą się one w obrębie kilku celów operacyjnych. Należy podkreślić, iż Samorząd Województwa poza wykonywaniem zadań, do których jest zobligowany ustawowo stara się inicjować i wyznaczać nowe kierunki, trendy działań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom jak i przemocy. Należy podkreślić, iż podejmowane działania realizowane są na podstawie dokonanej wnikliwej diagnozy i analizy lokalnych potrzeb prowadzonych poprzez konsultacje z przedstawicielami m.in. organizacji pozarządowych, instytucji oraz przedstawicielami administracji samorządowej i rządowej.

REALIZACJA CELÓW OPERACYJNYCH I DZIAŁAŃ W OBRĘBIE WOJEWÓDZKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM NA LATA 2006-2015

1. Zmniejszenie spożycia alkoholu oraz zahamowanie tempa wzrostu popytu na narkotyki.

Zrealizowano takie działania jak:

1. Ograniczenie możliwości zakupu i spożycia środków psychoaktywnych przez niepełnoletnich poprzez respektowanie obowiązujących rozwiązań prawnych i kampanie społeczne.
2. Wdrożenie nowoczesnych, profesjonalnych, psychospołecznych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych, uczących postaw i umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu stylowi życia.
3. Ograniczenie działań promujących picie alkoholu i zażywania narkotyków.
4. Wspieranie tworzenia zintegrowanego systemu działań profilaktycznych promujących postawy będące alternatywą wobec uzależnień.
5. Prowadzenie psychokorekcyjnych projektów wobec grup podwyższonego ryzyka – dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych, uwikłanych w przemoc oraz zagrożonych narkomanią.
6. Kształtowanie świadomości dotyczącej szkodliwości alkoholu wśród osób sprzedających alkohol.
7. Profesjonalne przygotowanie kadr pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień.
8. Podniesienie poziomu wiedzy społecznej na temat problemów i zagrożeń związanych z uzależnieniami.
9. Promocja i wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych poprzez pomoc stowarzyszeniom zajmującym się opracowywaniem i realizacją takich programów.
10. Wdrażanie nowoczesnych i efektywnych kampanii profilaktycznych w celu ograniczenia używania środków psychoaktywnych.
11. Tworzenie bazy o programach profilaktycznych i ułatwianie kontaktów realizatorom programów z terenu województwa.
12. Współpraca samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych ww. zakresie.

Powyższe działania realizowane były poprzez projekty realizowane przez podmioty niepubliczne w ramach ogłoszonych konkursach ofert na realizację zadań Samorządu Województwa były to:

Projekty profilaktyczno – edukacyjnych w zakresie profilaktyki uzależnień skierowane do młodzieży ponadgimnazjalnej i studentów zamieszkujących Województwo Zachodniopomorskie, których celem było wdrożenie i realizacja nowoczesnych, profesjonalnych, psychospołecznych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży uczących postaw i umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu stylowi życia, tworzenie zintegrowanego systemu działań profilaktycznych promujących postawy będące alternatywą wobec uzależnień, prowadzenie psychokorekcyjnych projektów wobec grup podwyższonego ryzyka – dzieci i młodzieży z rodzin z problemem uzależnień, wdrażanie nowoczesnych i efektywnych kampanii profilaktycznych w celu ograniczenia używania przez dzieci i młodzież środków psychoaktywnych, realizacja zadania polegała na szeroko rozumianej, nowoczesnej profilaktyce oraz edukacji dzieci i młodzieży z zakresu profilaktyki uzależnień, wykorzystującej nowoczesne metody, środki i techniki przekazu. Realizatorami ww. projektów były organizacje pozarządowe takie jak:

Stowarzyszenie Wolontariuszy „DA DU” - projekt PROFILIADA.

W ramach realizacji projektu:

- przeprowadzono działania promocyjno-rekrutacyjne;
- przeprowadzono wszystkie zakładane elementy edukacyjne (projekcje, warsztaty i wykłady);
- łączna liczba odbiorców bezpośrednich wyniosła około 300 osób ze szkół ponadgimnazjalnych i uczelni wyższych;
- materiały promocyjne 500 szt. ulotek i plakatów.

Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Szczecińsko- Kamieńskiej.

W okresie trwania projektu:

- specjaliści ośrodków pełnili 1505godzin dyżurów (1000 w umowie), udzielając ponad 1100 porad i konsultacji osobistych bądź telefonicznych;
- przygotowano 250 plakatów i ok. 3300 ulotek;
- warsztatach uczestniczyło 234 uczniów.
- wykupiono dwie edycje ogłoszenia promującego projekt w „Dzienniku Nowogardzkim” oraz „Dzienniku Powiatu Kamieńskiego” .

Fundacja „Akademia Edukacyjna”

W ramach realizacji projektu:

- przeprowadzono działania promocyjno – rekrutacyjne;
- przeprowadzono wszystkie zakładane elementy edukacyjne tj. zajęcia warsztatowe i interaktywne na temat „Profilaktyki uzależnień” ;
- doświadczeni edukatorzy i trenerzy warsztatów przeprowadzili 217 godzin dydaktycznych w czterech placówkach oświatowych na terenie województwa, w których łącznie wzięło udział 522 uczniów oraz 200 osób w konsultacjach po zajęciach.

Stowarzyszenie Oficyna z projektem „ARTEernatywa”.

W ramach realizacji projektu:

- 25 listopada 2009 roku w miejscu sztuki OFFicyna odbyła się otwarta impreza prezentująca efekty poszczególnych działań (dokumentacja filmowa, wystawa prac plastycznych, działanie parateatralne oraz prezentacje performance), ok. 100 osób;
- w 10 warsztatach na terenie województwa wzięło udział ok. 130 osób;
- cały projekt był dokumentowany, zaś film rozesłany został do organizacji kulturowo-edukacyjnych (50 egz.), odbiorcy ok. 1.000 osób;
- całościowa liczba osób objętych programem to ok. 1.500 osób.

Zachodniopomorski Oddział Towarzystwa Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U”.

Realizacja:

- spotkania z dyrektorami szkół oraz pedagogami;
- 24 zajęcia warsztatowe, w których udział wzięło 524 uczniów;
- zwiększona została świadomość uczniów na temat na temat szkodliwości narkotyków oraz innych substancji uzależniających;
- udzielono specjalistycznych konsultacji dla rodziców mających problemy z dziećmi, którzy kierowani byli po wcześniejszym spotkaniu z pedagogami szkolnymi.

Stowarzyszenie „VOCATIO DEI”

Prowadzenie psychokorekcyjnego projektu wobec grup podwyższonego ryzyka u młodzieży z problemami uzależnień. Wykorzystując nowoczesne metody, środki i techniki, zaprojektowano i wykonano ulotki informacyjne w nakładzie 2.000 szt. z zakresu profilaktyki uzależnień, potrzebnych dla realizacji zadania.

W realizacji II edycji programu wykorzystano również materiały przygotowane podczas jego I edycji. Przy realizacji współpracowano z podwykonawcami, wyłonionymi w drodze pertraktacji oraz weryfikacji posiadanego przez nich doświadczenia.

W okresie od kwietnia do listopada przeprowadzono szereg pogadarek, warsztatów oraz spotkań z młodzieżą w temacie realizowanego programu.

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy Koszalin z programem „Młodzież wolna od uzależnień 2009”

Projektem objęto 2542 uczniów, realizując 234 godzin warsztatów profilaktycznych oraz 60 godzin zajęć grup socjoterapeutycznych.

Zorganizowano spotkanie robocze z pełnomocnikami/koordynatorami gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innymi osobami odpowiedzialnymi za rozwiązywanie problemów uzależnień w gminach Województwa Zachodniopomorskiego.

Celem spotkania było m.in. omówienie programów partnerskich poprawiających bezpieczeństwo w gminach oraz analiza zbiorczych danych uzyskanych ze sprawozdań za 2008 rok przygotowywanych na zlecenie agend rządowych tj. Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

Ponadto przedstawione zostały pozytywne aspekty prowadzenia przez samorząd gminny monitoringu zjawiska narkotyków i narkomanii.

Podczas spotkania zaprezentowane zostały wystąpienia zaproszonych gości. Pani Marta Struzik z Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii wygłosiła wykład na temat „Wprowadzenie do monitoringu zjawiska narkotyków i narkomanii na poziomie lokalnym”.

O leczeniu odwykowym opowiedział Pan Bogdan Mieszkowicz-Adamowicz z Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Wspólzależnienia w Stanominie.

Prezes Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie Pan Józef Chodarczewicz zapoznał uczestników spotkania z zasadami finansowania zadań przez jednostki samorządu terytorialnego z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zasadami odpowiedzialności za wykonywanie zadań i prawidłowe prowadzenie gospodarki finansowej.

Dwukrotnie wystąpił Dyrektor Wydziału Współpracy Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego Pan Krzysztof Faliński. Zaprezentował uczestnikom wykład na temat „Co się dzieje gdy pojęcia ‘alkohol’ i ‘przemoc’ pojawiają się w jednym związku frazeologicznym”, a także omówił zbiorcze ankiety zlecone przez agendy rządowe tj. Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

Dla uczestników spotkania przygotowane zostały także warsztaty. Pierwszy prowadzony przez Panią Martę Struzik z Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii dotyczył monitoringu zjawiska narkotyków i narkomanii na poziomie lokalnym. Drugi warsztat poprowadziła podkomisarz Marzena Maćkowiak – Pluta z Wydziału Komunikacji Społecznej Komendy Wojewódzkiej w Szczecinie. Warsztat zatytułowany był: „Programy społeczne poprawiające bezpieczeństwo w gminie”.

Dwudniowe spotkanie było bardzo intensywne pod względem merytorycznym, nie zabrakło jednak czasu na rozmowy, dyskusje, wnioski, a także zorientowanie się w potrzebach i oczekiwaniach dotyczących współpracy gminnych przedstawicieli ds. przeciwdziałania narkomanii i przemocy z Wydziałem Współpracy Społecznej Urzędu Marszałkowskiego. Spotkanie było cenne dla obydwu stron i obydwie strony podkreślały potrzebę organizacji tego typu konferencji.

Po raz szósty opracowany i wydany został **„Informator o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Województwie Zachodniopomorskim”**. Informator został przekazany realizatorom ustawy o wychowaniu w trzeźwości, przeciwdziałaniu narkomanii a także przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz osobom zainteresowanym skorzystaniem z fachowej pomocy w dziedzinie rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W informatorze umieszczonych zostało blisko 1000 instytucji czy organizacji z terenu całego województwa pełniących działania z zakresu ww. ustaw.

Konferencja szkoleniowa pn.: „Terapia Skoncentrowana na Rozwiązaniach jako narzędzie w pracy z klientami doświadczającymi zróżnicowanych problemów wynikających z uzależnienia”. Konferencja szkoleniowa pt.: „Terapia Skoncentrowana na Rozwiązaniach jako narzędzie w pracy z klientami doświadczającymi zróżnicowanych problemów wynikających z uzależnienia” skierowana była do przedstawicieli placówek leczenia odwykowego z terenu województwa, Gminnych Komisji Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym oraz do Pełnomocników Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Dwudniowa konferencja objęła wykład inauguracyjny Pana Luisa Alarcona Ariasa, niewątpliwego autorytetu w tematyce leczenia uzależnień oraz 10 godzin warsztatów prowadzonych przez najlepszych specjalistów, terapeutów, trenerów, praktyków TSR.

Taka forma konferencji szkoleniowej pozwoliła jej uczestnikom na zapoznanie się z metodą oraz zdobycie umiejętności jej praktycznego stosowania w pracy z klientami doświadczającymi zróżnicowanych problemów wynikających z uzależnienia. Z doświadczeń terapeutów i placówek stosujących terapię skoncentrowaną na rozwiązaniach wynika, iż jest to metoda często bardziej skuteczna niż metody tradycyjne.

Na zakończenie konferencji przeprowadzono ankietę ewaluacyjną. Ankietowani wysoko ocenili wartość merytoryczną szkolenia. Zdecydowana większość uczestników konferencji uznała ją za bardzo dobrze i profesjonalnie zorganizowaną. Uczestnicy wskazali na przydatność treści szkolenia w życiu zawodowym. Byli zadowoleni z poznania lub bliższego zaznajomienia się z filozofią, założeniami, metodami pracy, technikami i celami TSR. Metodę tą uznali za bardzo wartościową, zmieniającą spojrzenie na pracę z klientem. Uczestnikom podobała się praktyczna, warsztatowa forma zajęć. Wysoko ocenili wykład wprowadzający oraz zaprezentowanie przez prowadzących nagrań z sesji z klientem. Poruszona tematyka wzbudziła ich zainteresowanie. Chwalili prowadzących warsztaty, ich profesjonalizm i dobre przygotowanie. Konferencja pokazała uczestnikom nowe metody pracy z klientem.

Zorganizowanie w Szczecinie kursu podstawowego I stopnia z Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach dla pracowników placówek leczenia odwykowego. Kurs I stopnia z Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach skierowany był do pracowników placówek leczenia odwykowego z terenu województwa, przede wszystkim uczestników organizowanej w maju przez Urząd Marszałkowski konferencji szkoleniowej pt.: „Terapia Skoncentrowana na Rozwiązaniach jako narzędzie w pracy z klientami doświadczającymi zróżnicowanych problemów wynikających z uzależnienia”. Uczestnicy konferencji wykazali bardzo duże zainteresowanie metodą i wskazywali na jej przydatność i skuteczność w pracy z uzależnionymi.

Program „**Ograniczenie ryzyka szkód zdrowotnych związanych z przyjmowaniem steroidów anaboliczno-androgennych i innych środków psychoaktywnych wśród osób uprawiających sport**” realizowała Zachodniopomorska Rada Olimpijska.

W ramach projektu „Nie biorę Jestem Mistrzem” ZRO propagowała ideę olimpijską oraz „czystego sportu” na wielu imprezach w województwie. Upowszechniano wartości i zasady współzawodnictwa

fair play, popularyzowano uprawianie sportu zgodnie z przestrzeganiem zasad etycznych oraz poszanowaniem zdrowia sportowców. Wszystko to „odbyło się w walce z dopingiem” a rozwijanie tych wartości powinno być wymogiem dzisiejszego sportu. Akcje propagujące zwalczanie środków dopingujących oraz substancji psychoaktywnych prowadzone były w trakcie trwania imprez masowych o charakterze sportowym na terenie miasta i województwa.

Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR przeprowadziła kampanię edukacyjną w zakresie profilaktyki uzależnień „Alternative dance”.

Podczas kampanii przeprowadzone zostały działania środowiskowe podczas 10 imprez w 6 miejscowościach województwa. Oferta kierowana była do młodzieży okazjonalnie przyjmującej narkotyki, uczestników klubowych i plenerowych imprez z muzyką rock i techno. W czasie trwania imprez poprowadzono kampanię edukacyjną z zakresu profilaktyki:

- zagrożenia związane z zażywaniem narkotyków;
- wiedza o udzielaniu pierwszej pomocy w sytuacjach przedawkowań, zapaści i omdleń;
- podczas dyżurów partyworkerskich patrolowano teren imprezy, udzielano informacji o „bezpiecznym braniu narkotyków”, kierowano do punktów medycznych oraz świadczone pierwszą pomoc.

Realizacja kampanii profilaktyczno – edukacyjnej: projekt RADIO-AKTYWNOŚĆ został zrealizowany przez Stowarzyszenie OPERAHAUS.

Od 1 kwietnia do 30 listopada 2009 roku w Radio Szczecin wyemitowano cykl audycji radiowych poświęconych ograniczeniu ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z zażywaniem narkotyków, promujących zdrowy, aktywny tryb życia.

2. Wspieranie rozwoju, modernizacja i zwiększenie dostępności do usług terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

Zrealizowano takie działania jak:

1. Realizacja ponadpodstawowych, specjalistycznych programów terapeutycznych nie finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.
2. Szkolenie ustawiczne kadr jednostek leczenia odwykowego.
3. Zwiększenie dostępu i poprawa jakości świadczeń w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych, współuzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, poprzez udzielanie dotacji ww. placówkom np. finansowanie programu metadonowego.

4. Wspieranie tworzenia i działania grup samopomocowych w zakresie pomocy wychodzącym z uzależnienia; udzielanie stowarzyszeniom zajmującym się ww. problematyką wsparcia merytorycznego.
5. Rozwój nowych form placówek środowiskowych o charakterze dziennym.
6. Zwiększenie udziału środków finansowych pochodzących z gmin na leczenie choroby alkoholowej oraz chorób związanych z zażywaniem narkotyków, a także szkodami wyrządzanymi przez nie w rodzinie.
7. Inicjowanie tworzenia punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.
8. Promowanie usług terapeutycznych oferowanych przez placówki lecznictwa odwykowego zwłaszcza w grupach podwyższonego ryzyka wystąpienia uzależnienia od alkoholu oraz narkotyków i wśród osób już uzależnionych.
9. Wspieranie tworzenia i działania placówek leczniczo-resocjalizacyjnych dla małoletnich i nieletnich uzależnionych.
10. Wspieranie prowadzenia różnych form lecznictwa odwykowego i terapii podnoszącej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych w placówkach prowadzących działalność z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej.

W ramach realizacji ww. działań przyznano dotacje na finansowanie zadań przez stacjonarne placówki lecznictwa odwykowego, dla których organem tworzącym jest Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego. W ramach których:

- Regionalny Szpital w Kołobrzegu otrzymał dotacje na dofinansowanie szkolenia na szczeblu krajowym – szkolenie dla pracowników oddziału psychiatrycznego dot. pracy terapeutycznej z osobami z podwójną diagnozą poszerzoną o przemoc i aspekt uzależnienia alkoholowego.
- Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Gryficach otrzymał środki na dofinansowanie programów nie finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia dla pacjentów, którzy ukończyli podstawowe leczenie odwykowe i dla ich rodzin oraz na dofinansowanie szkolenia na szczeblu krajowym – certyfikatów dla pracowników stacjonarnego lecznictwa odwykowego tj. Studium Terapii Uzależnień, superwizja kliniczna.
- Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stanominie otrzymał dotacje na dofinansowanie programów nie finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia dla pacjentów, którzy ukończyli podstawowe leczenie odwykowe oraz na dofinansowanie szkolenia na szczeblu krajowym – certyfikaty dla pracowników stacjonarnego lecznictwa odwykowego tj. Studium Umiejętności Psychologicznych, Studium Psychoterapii Uzależnień. Udzielona została również dotacja na udzielanie konsultacji specjalistycznych dla zakładów lecznictwa odwykowego w zakresie: terapii osób

uzależnionych, terapii DDA, terapii osób z podwójną diagnozą oraz pracy w punktach konsultacyjnych i dofinansowanie organizacji czterech narad szkoleniowych dla kadry kierowniczej oraz wojewódzkich specjalistów terapii uzależnienia.

- Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdroje” w Szczecinie otrzymał dotacje dofinansowanie szkolenia na szczeblu krajowym – certyfikaty dla pracowników stacjonarnego leczenia odwykowego tj. Studium Terapii Uzależnień oraz superwizja kliniczna dla zespołu terapeutycznego oraz dofinansowanie organizacji konferencji naukowej „Problemy kliniczne i terapeutyczne w uzależnieniach”. Udzielona została również dotacja na zabezpieczenie środków niezbędnych do prowadzenia programu metadonowego. Program metadonowy obejmuje 60 osób, chociaż możliwości jednostki pozwalają przyjąć 90 pacjentów. Program wykazuje najlepszą skuteczność w leczeniu opiatowców. Przyjmowanie metadonu umożliwia im normalne funkcjonowanie w społeczeństwie, podejmowanie nauki i pracy. U osób tych poprawia się ogólny stan zdrowia i odnotowuje się wśród nich mniejszą liczbę wykroczeń. Ponadto, sukcesem jest rodzenie seronegatywnych dzieci z rodziców narkomanów seropozytywnych.

3. Edukacja społeczeństwa w zakresie konsekwencji zażywania środków psychoaktywnych, metody zapobiegania oraz ograniczania negatywnych skutków takich zachowań.

Zrealizowano takie działania jak:

1. Dostarczanie rzetelnej wiedzy na temat zdrowotnych i społecznych skutków działania alkoholu oraz narkotyków.
2. Wdrażanie i inicjowanie kampanii medialnych, udział w ogólnopolskich akcjach.
3. Uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów świadczących o uzależnieniu oraz umiejętności kontrolowania rozmiarów i wzorów picia.
4. Edukacja profesjonalistów i nieprofesjonalistów w zakresie problemów uzależnień.
5. Promowanie inicjatyw i postaw społecznych istotnych dla profilaktyki uzależnień, podejmowanie działań na rzecz aktywnego uczestnictwa mediów w ukazywaniu szeroko rozumianych problemów uzależnień.
6. Organizowanie konferencji, szkoleń, seminariów podejmujących tematykę problemów uzależnień.
7. Wdrażanie i upublicznianie wyników programów diagnostyczno – badawczych.

8. Edukacja kobiet planujących macierzyństwo z zakresu szkodliwego działania na płód alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Edukacja grup zawodowych i osób mających kontakt z przyszłymi matkami, podczas którego można przekazać treści profilaktyczne z zakresu FAS – Płodowego Zespołu Alkoholowego.
9. Realizacja projektów szkoleniowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień dla pracowników mających służbowy kontakt z osobami nietrzeźwymi i będącymi pod wpływem narkotyków.
10. Współpraca przygraniczna w zakresie walki z uzależnieniami.

Kampania edukacyjno-informacyjna w prasie lokalnej Województwa Zachodniopomorskiego, dotyczącej przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej.

Kampania edukacyjno-informacyjna przeprowadzona została już dwukrotnie. Objęła powiaty: Białogardzki, Choszczeński, Drawski, Goleniowski, Gryficki, Gryfiński, Kamieński, Kołobrzegi, Koszaliński, Łobeski, Myśliborski, Policki, Pyrzycki, Stawieński, Stargardzki, Szczecinecki, Świnoujski, Wałecki.

Wybór prasy lokalnej powodowany był specyfiką jej odbiorców. Kampanie skierowane zostały bezpośrednio do mieszkańców mniejszych miast, w których lokalne gazety stanowią jedno z ważniejszych źródeł informacji. Działanie takie umożliwiło dotarcie z informacją i przekazem edukacyjnym do mieszkańców województwa z mniejszych miejscowości.

Kampania „Cięża bez alkoholu”. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od kilku lat realizuje ogólnopolską kampanię edukacyjną pod hasłem „Cięża bez alkoholu”. Jej głównym celem jest zmniejszenie liczby kobiet pijących w czasie ciąży, promocja abstynencji w tym okresie oraz zwiększenie wiedzy o negatywnym wpływie alkoholu na płód. Grupą docelową są kobiety w wieku rozrodczym, kobiety w ciąży a także całe społeczeństwo. Patronat nad kampanią objęli: Minister Zdrowia, Polskie Towarzystwo ginekologiczne oraz Światowa Organizacja Zdrowia – Biuro WHO w Polsce.

Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego włączył się w realizację kampanii. W ramach zadania zostały zakupione materiały edukacyjno-informacyjne rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz materiały profilaktyczno-edukacyjne. Zostały one rozpropagowane na szpitalnych oddziałach ginekologiczno-położniczych oraz w gabinetach ginekologiczno – położniczych.

Realizacja w 2009 roku w formie internetowej (www.pogadaj.eu) Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego o uzależnieniach i patologich społecznych związanych z uzależnieniami.

Projekt ma na celu: zmniejszenie poziomu bezradności osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz osób współuzależnionych, zwiększenie dostępu do profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie uzależnień od środków psychoaktywnych i przeciwdziałania przemocy domowej osób zamieszkujących Województwo Zachodniopomorskie, udzielenie wsparcia

i pomocy, zmierzającej do zwiększenia dostępności i skuteczności zorganizowanych form profesjonalnej pomocy dla osób narażonych i zagrożonych przemocą domową, a także uzależnionych od środków psychoaktywnych m. in. poprzez motywowanie do podjęcia leczenia i prowadzenie statystyk udzielanych porad i konsultacji, zwiększenie umiejętności w dziedzinie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych oraz przemocą domową, a także dostarczenie wiedzy społeczeństwu o przemocę domową oraz uzależnieniu od środków psychoaktywnych, a zwłaszcza o sposobach radzenia sobie z tymi problemami.

Kampania „Dopalacze mogą Cię wypalić”. W 2008 r. w Polsce pojawiło się szereg sklepów oferujących tzw. dopalacze. Liczba sklepów jednej z sieci w ciągu tylko jednego roku osiągnęła poziom ponad 40 punktów. W styczniu 2009 Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii zainicjowało edukacyjno-profilaktyczną kampanię społeczną „Dopalacze mogą Cię wypalić”.

Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego prowadził kampanię w Województwie Zachodniopomorskim.

Ideą kampanii było dotarcie do jak największej liczby jej odbiorców w grupie docelowej tj. młodzież w wieku 15 - 25 lat, bywalców klubów i dyskotek, podejmujący szereg ryzykownych zachowań, w tym eksperymentowania z nowymi substancjami o charakterze psychoaktywnym.

Materiały promujące kampanię zostały rozesłane do gmin województwa zachodniopomorskiego.

Kampania „Wyhamuj w porę!”. Celem kampanii było zachęcenie dorosłych konsumentów alkoholu do oceny własnego wzoru picia oraz przekazanie wiedzy dotyczącej przeliczania alkoholu na tzw. porcje standardowe. Zmotywowanie społeczności lokalnych do podejmowania działań na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu oraz ograniczenia populacji osób pijących ryzykownie i szkodliwie. Szerokie upowszechnienie w podstawowej opiece zdrowotnej, procedury wczesnego rozpoznania problemów alkoholowych i krótkich interwencji.

Ogłoszono **konkurs na realizację utworu muzycznego o tematyce antyprzemocowej lub antynarkotykowej.** Konkurs miał na celu zwrócenie uwagi ludzi młodych na coraz częściej powtarzające się zjawisko przemocy oraz uzależnień. Na nadesłane przez artystów z województwa zachodniopomorskiego utwory zagłosowało ponad 2500 internautów.

4. Zmniejszenie udziału osób nietrzeźwych oraz pod wpływem narkotyków w naruszaniu prawa i porządku publicznego.

Zrealizowano takie działania jak:

1. Kampania dla kierowców z zakresu skutków prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

W partnerskim programie „Wspólnie przeciw uzależnieniom i przemocy” IV edycja, organizatorzy postanowili przyłączyć się ogólnopolskiej kampanii „Brałeś nie jedź!...”. Podczas jej trwania w IV kwartale 2009 roku, nagłośniono problem kierowców pod wpływem narkotyków i efektów takiej jazdy. We wrześniu i październiku na terenie Szczecina pojawiły się bilbordy z grafiką kampanii. Dodatkowo wydrukowano plakaty, które przekazane zostały do wszystkich jednostek policji w województwie oraz za ich pośrednictwem do szkół nauki jazdy, środków komunikacji miejskiej, miejsc spotkań towarzyskich oraz placówek oświaty.

W ramach kampanii zakupionych zostało 500 szt. narkotesterów, przeznaczonych do badania trzeźwości narkotykowej zatrzymanych kierowców.

Wspólne inicjatywy Komendy Wojewódzkiej Policji oraz Urzędu Marszałkowskiego realizowane w partnerskim programie przez cały czas trwania nagłaśniane były w Dzienniku „Metro”, w którym publikowano plakaty promujące różne inicjatywy programu.

5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i agresji rówieśniczej.

Zrealizowano takie działania jak:

1. Działania zmierzające do zwiększenia dostępności i skuteczności zorganizowanych form profesjonalnej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności programów profilaktycznych i korygujących agresję i przemoc rówieśniczą.
3. Edukacja osób działających na rzecz rodziny dotkniętej przemocą.
4. Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń i konferencji przygotowujących uczestników do ochrony rodziny przed przemocą.
5. Promowanie programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc.
6. Wspieranie działań organizacji pozarządowych skierowanych na przeciwdziałanie przemocy, ochrony dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym, ochrony mniejszości przed przemocą.
7. Inspirowanie środowisk lokalnych do tworzenia ośrodków interwencji kryzysowej i punktów informacyjno – konsultacyjnych dla osób uwikłanych w przemoc.

Współorganizacja szkolenia dla pedagogów i psychologów z przedszkoli i szkół działających na terenie województwa zachodniopomorskiego – listopad 2009.

Adresatami kampanii byli rodzice i profesjonaliści, którzy mogą podejmować działania edukacyjne prowadzące do wyeliminowania kar fizycznych w rodzinie. Głównym celem szkolenia

było przeciwdziałanie stosowania kar fizycznych wobec dzieci w Polsce – uświadomienie negatywnych konsekwencji bicia dzieci oraz promowanie metod wychowawczych alternatywnych wobec kar fizycznych. Przygotowywane szkolenie dla pedagogów i psychologów z przedszkoli i szkół działających na terenie województwa zachodniopomorskiego miało również na celu zwrócenie uwagi na wzrost występowania przemocy domowej oraz przemocy występującej wśród najmłodszych uczniów w szkole, a także wskazanie konkretnych narzędzi do przeciwdziałania tym problemom. Szkolenie posłuży przekazaniu psychologom i pedagogom z przedszkoli i szkół z terenu województwa zachodniopomorskiego niezbędnej wiedzy dotyczącej przemocy w rodzinie oraz wskazówek, jakie starania należy poczynić, aby zwiększyć skuteczność walki z przemocą domową, a także w jaki sposób zmniejszyć skalę tego problemu.

Szkolenia pn. „Służba zdrowia w obszarze zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie” dla ratowników medycznych oraz pielęgniarek województwa zachodniopomorskiego – październik 2009. Przedstawiciele ochrony zdrowia realizują określone przez polskie prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym oraz kontrolnym.

Celem szkolenia było przekazanie ratownikom medycznym oraz pielęgniarkom medycyny szkolnej pracującym w województwie zachodniopomorskim niezbędnej wiedzy dotyczącej przemocy w rodzinie oraz to jakie starania należy poczynić aby zwiększyć skuteczność walki z przemocą domową, a także w jaki sposób zmniejszyć skalę zjawiska tego problemu.

Akcja informacyjno-edukacyjna pod nazwą „Przeciwstawmy się przemocy w rodzinie i w szkole. Ofiary najbliższych i kolegów nie muszą milczeć” skierowana była do dzieci, młodzieży i ich rodziców.

Opracowano Poradnik tworzenia gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych "Zintegrowane działanie wobec przemocy w rodzinie".

Odbyły się cztery spotkania **Wojewódzkiego Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.**

Zorganizowano **szkolenie dla kuratorów sądowych województwa zachodniopomorskiego** "Rola i działanie kuratorów sądowych wobec osób stosujących przemoc". Celem szkolenia było przekazanie kuratorom sądowym pracującym w województwie zachodniopomorskim niezbędnej wiedzy dotyczącej przemocy w rodzinie oraz to jakie starania należy poczynić aby zwiększyć skuteczność walki z przemocą domową, a także w jaki sposób zmniejszyć skalę zjawiska tego problemu.

Interdyscyplinarne szkolenie dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej – Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - kurs podstawowy oraz kurs zaawansowany zorganizowany został przez Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy

w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Przeprowadzono zaplanowaną ilość szkoleń:

- kurs podstawowy - 120 godzin (30 g wykładów, 90 g warsztatów);
- kurs zaawansowany - 150 godzin zajęć dydaktycznych.

6. Współpraca i wspieranie działań administracji publicznej: samorządowej i państwowej, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli różnych środowisk zawodowych i lokalnych w obszarach profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Działania:

1. Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla prawidłowej realizacji Programu.
2. Realizacja programu edukacji społecznej wspólnie z Komendą Wojewódzką Policji w Szczecinie ale poszerzona o treści związane z przemocą.
3. Monitorowanie i badanie zjawisk związanych z problemami związanymi z uzależnieniami.
4. Poprawa współdziałania służb w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
5. Wzmocnienie wsparcia i udzielania merytorycznej pomocy realizatorom programu.

Wspomniany program był realizowany wspólnie z Komendą Wojewódzką Policji w Szczecinie w ramach kampanii **„Wspólnie przeciw uzależnieniom i przemocy”** edycja IV.

Kampania społeczna **„Drink pod ochroną”** – prowadzona od maja do sierpnia 2009.

Zadanie zrealizowane zostało w kilku etapach. Pierwszy z nich polegał na analizie diagnozującej problem zagrożenia nielegalnymi substancjami odurzającymi oraz główne obszary zapalne, zlokalizowane w dwóch największych miastach województwa.

Oficjalnym rozpoczęciem kampanii była zorganizowana w lipcu konferencja prasowa, w której udział wzięli Komendant Wojewódzki Policji, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego oraz przedstawiciel Pomorskiej Akademii Medycznej. W trakcie przygotowań do współpracy zaproszony został również Prezydent Koszalina.

Kampania składała się z kilku podstawowych elementów informacyjnych:

- trzy różne projekty graficzne plakatów informujących o zagrożeniu (6.000 szt.)
- trójdziałne ulotki informacyjne (20.000 szt.)

Plakaty i ulotki rozdysponowane zostały w dyskotekach, pubach i restauracjach, a także w środkach komunikacji transportu zbiorowego.

Ważnym elementem kampanii była ekspozycja zewnętrzna materiałów informacyjnych, poprzez wynajęcie nośników takich jak diapazony, citylighty oraz billboardy:

- 14 nośników wyeksponowanych w Szczecinie, które systematycznie zmieniały miejsce,
- 8 nośników w Koszalinie, dodatkowo dofinansowanych przez Prezydenta Miasta,
- jeden nośnik w Międzyzdrojach przy największej dyskotekę w tej części wybrzeża.

Dodatkową formą promocji były artykuły sponsorowane, a także umieszczanie plakatów w lokalnych mediach, nawiązując współpracę wzorem lat ubiegłych z dziennikiem „Metro”.

Kolejnym etapem kampanii był zakup oraz rozdysponowanie testerów do drinków w liczbie 10.000 szt., które trafiły do najaktywniejszych w Kampanii lokali w Szczecinie- 7 i Koszalinie- 5.

Konkurs „Profilaktyka Oczami Młodzieży”.

Celem konkursu była aktywizacja oraz ukazanie sposobów myślenia młodych ludzi na tematy związane z uzależnieniami oraz przemocą, gdzie główne kategorie stanowiły film oraz fotografia.

Konkurs poprzedziło przygotowanie materiałów informacyjnych oraz dostarczenie ich do placówek oświatowych. W roku 2009 adresatem konkursu była także młodzież akademicka. W wyniku sprawnego nagłośnienia tejże inicjatywy do konkursu zgłoszono przeszło 70 prac z całego województwa. Uroczysty finał konkursu odbył się w Domu Kultury w Białogardzie, w którym udział wzięło 28 finalistów i ponad 200 osobowa publiczność.

Podczas każdej edycji konkursu efekt pracy laureatów zarejestrowany na nośnikach DVD i przekazany przez jednostki terenowe Policji do placówek oświatowych województwa. Przekazanie w takiej formie materiały profilaktyczne stanowić będą nieocenioną pomocą dla nauczycieli i pedagogów szkolnych w pracy związanej z młodzieżą.

Współpraca Samorządu Województwa z Okręgowym Inspektorem Służby Więziennej w programie pod nazwą: „Wspólnie przeciw uzależnieniom”.

Program adresowany do pracowników Służby Więziennej podzielony został na dwa etapy:

- I. Szkolenia dla funkcjonariuszy zajmujących się profilaktyką antynarkotykową- mają na celu podniesienie poziomu oraz dostarczeniu najnowszej wiedzy z zakresu zapobiegania, przeciwdziałania, rozpoznawania zjawisk związanych z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków (4 szkolenia dla grup 20 osobowych)
- II. Kampania edukacyjno- promocyjna – adresowana będzie do 5.000 osób realizujących zadania służbowe w jednostkach podległych OISW. Realizacja kampanii ma na celu

wdrożenie elementów zasad, postaw i umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu stylowi życia.

Przeprowadzenie warsztatów zwiększyło dostęp do profilaktycznej działalności informacyjnej oraz wiedzy dotyczącej zjawiska uzależnienia od substancji psychoaktywnych. Funkcjonariusze posiadli aktualną wiedzę na temat zakazanych środków, zagrożeniami z nimi związanymi oraz sposobem ich identyfikacji jak również ze sposobami ich ukrywania. Wiedza zdobyta podczas szkoleń pozwoli w znacznym stopniu ograniczyć dostęp nielegalnych środków przez osadzonych w jednostkach penitencjarnych, a tym samym wpłynie na poprawę zarówno bezpieczeństwa ich jak i funkcjonariuszy.

Wnioski

Mając na względzie, krótki okres obowiązywania Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2006-2015 a co za tym idzie niemożność pełnej oceny skuteczności i efektywności podejmowanych działań zasadnym jest aby w kolejnych latach realizując główny cel Programu skupić się na takich działaniach jak:

- Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla prawidłowej realizacji Programu.
- Podniesienie poziomu wiedzy społecznej na temat problemów i zagrożeń związanych z uzależnieniami poprzez wdrożenie kompanii społecznych oraz współpracy z mediami.
- Kształtowanie świadomości dotyczącej szkodliwości alkoholu wśród osób sprzedających alkohol oraz ograniczenie działań promujących picie alkoholu i zażywania narkotyków.
- Dalsza realizacja programu edukacji społecznej wspólnie z Komendą Wojewódzką Policji w Szczecinie ale poszerzona o treści związane z przemocą.
- Prowadzenie działalności profilaktycznej powinno stanowić bezwzględny priorytet, zorientowany na ograniczanie popytu na substancje psychoaktywne wśród młodzieży.
- Ujawnia się niska skuteczność programów profilaktycznych – niezbędnym wydaje się poszukiwanie innowacyjnych form profilaktyki pierwszorzędowej i drugorzędowej.
- Należy przeprowadzić kompleksowe badania nt. używania środków psychoaktywnych przez młodzież szkolną/akademicką z terenu województwa zachodniopomorskiego (rozpowszechnienie zjawiska używania substancji psychoaktywnych, identyfikacja i pomiar czynników mających wpływ na podaż i popyt na środki psychoaktywne).

CZŁONEK ZARZĄDU
Marek Hok

UZASADNIENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii organ wykonawczy samorządu województwa sporządza raport z wykonania w danym roku Wojewódzkiego Programu i efektów ich realizacji, który przedkłada odpowiednio sejmikowi województwa.

Wojewódzki Program Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2006-2015 został przyjęty podczas XXXII Sesji Sejmiku Zachodniopomorskiego dnia 18 września 2006 r. WPPU na lata 2006-2015 to program operacyjny stanowiący integralną część Strategii Województwa Zachodniopomorskiego, co za tym idzie jest najważniejszym aktem prawa lokalnego, wyznaczającym kierunki działań wszystkich osób, instytucji, jednostek, zajmujących się problematyką uzależnień na terenie naszego województwa.

Celem głównym Programu jest: Ograniczenie skutków społecznych nadmiernego używania substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców Województwa Zachodniopomorskiego.

Mając na uwadze fakt, by wszystkie podejmowane działania w ramach Programu były użyteczne, wykonalne i zasadne, często mieszczą się one w obrębie kilku celów operacyjnych.

Należy podkreślić, iż Samorząd Województwa poza wykonywaniem zadań, do których jest zobligowany ustawowo stara się inicjować i wyznaczać nowe kierunki, trendy działań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom jak i przemocy.

Podejmowane działania realizowane są na podstawie dokonanej wnikliwej diagnozy i analizy lokalnych potrzeb prowadzonych poprzez konsultacje z przedstawicielami m.in. organizacji pozarządowych, instytucji oraz przedstawicielami administracji samorządowej i rządowej.

Szczecin, dn. 20 lutego 2009 r.

CZŁONEK ZARZĄDU

Marcel Hók